

_____ 2025 року № _____

**Інструкція
з оперативного інформування та проведення службових розслідувань щодо
пожеж, які стались на об'єктах суб'єктів господарювання
паливно-енергетичного комплексу**

І. Загальні положення

1. Ця Інструкція встановлює порядок оперативного інформування та проведення службових розслідувань щодо пожеж, які сталися на об'єктах суб'єктів господарювання паливно-енергетичного комплексу (далі – суб'єкти господарювання ПЕК), а також забезпечує ведення обліку пожеж та їхніх наслідків відповідно до вимог Порядку обліку пожеж та їх наслідків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 року № 2030 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1386) (далі – Порядок обліку пожеж).

2. Дія цієї Інструкції поширюється на об'єкти суб'єктів господарювання ПЕК.

3. Оперативне інформування про випадки пожеж на об'єктах суб'єктів господарювання ПЕК проводиться з метою аналізу, проведення організаційно-управлінських рішень, оцінки збитків, розроблення рекомендацій із пожежної безпеки та профілактичних заходів щодо запобігання їх виникненню в майбутньому, а також активізації пожежно-профілактичної роботи на об'єктах суб'єктів господарювання ПЕК.

4. Облік пожеж та їхніх наслідків здійснюється з метою аналізу причин та обставин, що сприяли виникненню пожежі, оцінки стану пожежної безпеки об'єкта (будівлі, споруди, електроустановки, гірничої виробки, нафто- та газопроводу, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки тощо), на якому виникла пожежа, суб'єкта господарювання ПЕК в цілому, прогнозування ситуації, а також розроблення додаткових запобіжних заходів спрямованих на посилення протипожежного захисту.

5. У цій Інструкції терміни вживаються у значеннях, наведених в Кодексі цивільного захисту України, Цивільному кодексі України, Господарському кодексі України, Законі України «Про об'єкти підвищеної небезпеки», Порядку обліку пожеж та інших нормативно-правових актах у сфері пожежної безпеки.

II. Порядок оперативного інформування та подання документів про пожежу

1. У випадку виникнення пожежі на об'єкті суб'єкта господарювання ПЕК інформація передається за належністю у формі оперативного та офіційного повідомлення.

2. Оперативне повідомлення про пожежу передається за допомогою наявних каналів зв'язку згідно з Регламентом оперативних повідомлень щодо порушень у роботі підприємств паливно-енергетичного комплексу України, затвердженим наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21 грудня 2012 року № 1054 (в редакції наказу Міністерства енергетики України від 03 лютого 2023 року № 31).

Оперативне повідомлення про пожежу має містити:

назву суб'єкта господарювання ПЕК та назву об'єкта (будівлі, споруди, електроустановки, гірничої виробки, нафто- та газопроводу, машин, механізмів, устаткування тощо) на якому виникла пожежа;

дату і час виникнення пожежі;

місце виникнення пожежі;

стислий опис обставин виявлення пожежі, її розвитку та можливі причини; сили та засоби, залучені до гасіння пожежі;

наслідки пожежі на момент передачі повідомлення (наявність загиблих і потерпілих, вимкнення споживачів, пошкодження обладнання та порушення режиму його роботи).

3. Офіційне повідомлення, за підписом особи з керівного складу суб'єкта господарювання ПЕК направляється до структурного підрозділу Міністерства енергетики України, на який покладено функції з реалізації державної політики у сфері пожежної та техногенної безпеки упродовж двадцяти чотирьох годин після виявлення пожежі. Форму повідомлення про пожежу наведено у додатку 1 до цієї Інструкції.

4. Інформацію про випадки пожеж та їх наслідки за формою № 1-ППО (місячна), затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29 листопада 2023 року № 967, за погодженням з Державною службою статистики України складається щомісячно і надсилається суб'єктами господарювання ПЕК до п'ятого числа наступного після звітного періоду місяця структурному підрозділу Міністерства енергетики України, на який покладено функції з реалізації державної політики у сфері пожежної та техногенної безпеки.

5. Відповідальність за достовірність інформації про випадки пожежі, а також за не своєчасне повідомлення про пожежу, несуть керівники суб'єктів господарювання ПЕК в установленому порядку.

III. Порядок проведення службових розслідувань за фактами виникнення пожеж

1. Службові розслідування за фактами виникнення пожеж, які виникли на об'єктах суб'єктів господарювання ПЕК, проводяться в усіх випадках, незалежно від місця виникнення, розмірів і наслідків.

У випадку якщо пожежа виникла внаслідок ракетних, артилерійських обстрілів, в результаті агресії російської федерації, розслідування суб'єктом господарювання не проводяться.

2. Для проведення службового розслідування за фактом виникнення пожежі, що не класифікується, як аварія першої чи другої категорії, керівник суб'єкта господарювання ПЕК не пізніше наступного дня після виникнення пожежі відповідним наказом утворює комісію з проведення службового розслідування за фактом виникнення пожежі (далі – Комісія), чисельністю не менше трьох осіб, склад якої визначається наказом керівника суб'єкта господарювання ПЕК, залежно від характеру і категорії пожежі, яка сталася.

Головою Комісії призначається керівник суб'єкта господарювання ПЕК (або відповідальна особа з керівного складу суб'єкта господарювання ПЕК).

3. До складу Комісії входять:

технічний керівник суб'єкта господарювання ПЕК;

керівник служби пожежної безпеки або структурного підрозділу, який забезпечує виконання функцій та завдань у сфері пожежної безпеки суб'єкта господарювання ПЕК;

посадові особи Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості України або інших аварійно-рятувальних служб, атестованих в установлених порядку для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, виникнення яких можливе на зазначеному об'єкті (за згодою);

уповноважені посадові особи Державної служби України з надзвичайних ситуацій або її територіального органу (за згодою);

представник відповідного профспілкового органу (за згодою);

фахівець на якого покладено функції з питань пожежної безпеки суб'єкта господарювання ПЕК;

керівник структурного підрозділу суб'єкта господарювання ПЕК, де сталася пожежа.

4. Комісія зобов'язана протягом двадцяти робочих днів після ліквідації пожежі провести службове розслідування за фактом виникнення пожежі та скласти акт службового розслідування пожежі за формою, наведеною у додатку 2 до цієї Інструкції (далі – акт розслідування).

В окремих випадках, якщо цього вимагають обставини, за потреби строк службового розслідування може бути продовжено наказом керівника суб'єкта господарювання ПЕК до десяти робочих днів.

5. Службове розслідування за фактом виникнення пожежі може проводитись із залученням фахівців (експертів) науково-дослідних установ, пожежно-випробувальних лабораторій, Державної інспекції енергетичного нагляду України, страхові експерти.

6. До початку роботи Комісії керівник структурного підрозділу суб'єкта господарювання ПЕК, де сталася пожежа (або відповідальна особа з керівного складу структурного підрозділу суб'єкта господарювання ПЕК), зобов'язаний:

припинити в зоні пожежі всі роботи, крім тих, які пов'язані з рятуванням і забезпеченням безпеки людей, гасіння пожежі, захистом матеріальних цінностей та виконанням необхідних перемикань обладнання;

не допускати зміни обстановки на місці пожежі, якою вона була на момент ліквідації, за винятком випадків, коли існує пряма загроза життю і здоров'ю працівників та (або) настання більш тяжких наслідків;

заборонити демонтаж, розкриття та розбирання будівельних конструкцій або пошкодженого обладнання, де відбувалося горіння, до прибуття Комісії або спеціалістів (експертів). Такі дії здійснюються тільки з дозволу органів досудового розслідування Національної поліції України та голови Комісії;

створити належні умови для роботи Комісії, зокрема забезпечити приміщенням, засобами зв'язку, оргтехнікою, автотранспортом, спецодягом, спецвзуттям (у разі потреби), канцелярським приладдям тощо, а також за рішенням Комісії залучити до роботи спеціалістів (експертів) науково-дослідних установ, пожежно-випробувальних лабораторій та інших компетентних організацій або спеціалістів.

7. Під час роботи Комісії, керівнику структурного підрозділу суб'єкта господарювання ПЕК, де сталася пожежа (або відповідальній особі структурного підрозділу суб'єкта господарювання ПЕК на дослідженні пожежі) необхідно:

надати голові Комісії інформацію про стан протипожежного захисту об'єкта та режиму роботи обладнання до виникнення пожежі, вжиті заходи щодо забезпечення пожежної безпеки, у разі необхідності інформацію щодо відновлення нормального режиму роботи, акт перевірки і припис про усунення порушень, складені за результатами останньої перевірки органом державного нагляду (контролю) у сфері техногенної, пожежної безпеки та цивільного захисту, та документи, які підтверджують наміри та факт проведення заходів щодо усунення відповідних порушень, а також результати попереднього розслідування у разі настання випадку пожежі;

забезпечити збір пояснень персоналу підприємства, які мають відношення до події пожежі, та інших учасників ліквідації пожежі (за їх згодою), копію акта про пожежу, копію висновку про причини виникнення пожежі, складений уповноваженою посадовою особою Державної служби України з надзвичайних ситуацій, документів, які відповідно до пункту 15 Порядку обліку пожеж визначають прямі та побічні збитки і витрати на гасіння (акти оцінки майна, звітів про оцінку майна, знищеного, та/або пошкодженого внаслідок пожежі,

складених відповідно до законодавства, відомостей страховика, витяги із рішень судів, висновків експертів, довідок територіальних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій про витрати на гасіння пожежі тощо);

забезпечити складання ескізу (плану, схеми) місця виникнення пожежі довільного масштабу із зазначенням розташування сил та засобів пожежно-рятувальної служби, джерел протипожежного водопостачання, місць заземлення пожежної техніки тощо;

забезпечити передачу записів приладів, які фіксують повідомлення про настання пожежі та оперативні переговори про хід її ліквідації (у разі їх наявності);

підготувати відповідні копії документів, зазначених у переліку документів зі службового розслідування причин та обставин виникнення пожежі, наведених у додатку 3 до цієї Інструкції, за винятком тих, які складаються за результатами розслідування пожежі.

8. Комісією під час службового розслідування встановлюється:

осередок, причини, обставини виникнення пожеж та їх наслідків;

особи причетні до виникнення та розвитку пожежі;

допущені у період експлуатації об'єкта порушення (невиконання) вимог законодавства у сфері пожежної безпеки на об'єкті пожежі та правил технічної експлуатації технологічного обладнання, які могли вплинути на виникнення і розвиток пожежі;

організація профілактичних оглядів, технічних обслуговувань, запобіжних ремонтів і випробувань технологічного та електротехнічного обладнання, яке спричинило виникнення пожежі або її розвиток;

наявність та відповідність організаційно-розпорядчих, оперативних, технологічних, технічних та інших документів;

ефективність роботи систем протипожежного захисту, внутрішнього та зовнішнього протипожежного водопостачання, вогнезахисних покриттів будівельних конструкцій та електричних кабелів, а також засобів пожежогасіння;

порядок дій персоналу об'єкта спрямованих на ліквідацію пожежі.

IV. Оформлення матеріалів службового розслідування

1. Результати службового розслідування за фактом виникнення пожежі оформляються актом розслідування, який підписується усіма членами Комісії.

2. До акта розслідування вносяться дані, встановлені за результатами огляду місця пожежі, збору пояснювальних записок, учасників ліквідації пожежі, свідків та інше. Внесення змін і доповнень до акта розслідування після підписання його членами Комісії не допускається.

Кожен член Комісії, якщо він не погоджується з висновками, визначеними в акті розслідування, має право письмово висловити свою особисту думку, що

становить невід'ємну частину акта розслідування з обов'язковим його підписанням з поміткою «з особливою думкою».

3. Зібрані Комісією матеріали формуються у справу, яка має бути пронумерована, прошнурована та завірена підписом голови Комісії.

4. Невід'ємною частиною до акта розслідування є:

копія акта про пожежу, складеного на місці пожежі уповноваженою особою Державної служби України з надзвичайних ситуацій не пізніше двадцяти чотирьох годин із часу завершення гасіння (ліквідації) пожежі за формою, наведеною у додатку 1 до Порядку обліку пожеж;

копію висновку про причини виникнення пожежі, складеного уповноваженою посадовою особою Державної служби України з надзвичайних ситуацій;

довідка про збитки від пожежі (окремо прямі та побічні);

документи, що підтверджують висновки Комісії;

ескіз (план, схема) місця виникнення пожежі;

висновки експертів (за умови застосування експертизи);

пояснювальні записки та протоколи опитування свідків, учасників ліквідації пожежі, керівного персоналу цехів, дільниць, складів та інше, а також осіб, причетних до виникнення пожеж та інші документи, що стосуються пожежі.

5. За результатами службового розслідування та на підставі висновків Комісії керівник суб'єкта господарювання ПЕК зобов'язаний проаналізувати причини та обставини виникнення пожежі, розробити та наказом затвердити комплекс організаційно-технічних заходів (план заходів) щодо запобігання виникненню пожеж.

6. Акт розслідування складається у двох примірниках. Перший примірник акта розслідування та інші матеріали зберігаються у суб'єкта господарювання ПЕК, у якого виникла пожежа, другий примірник з копіями матеріалів (у п'ятиденний строк після завершення службового розслідування) направляється до Міністерства енергетики України.

Допускається виготовлення копій актів розслідування для інших зацікавлених сторін з дозволу голови Комісії.

7. Оригінали затверджених актів розслідування з іншими матеріалами дослідження зберігаються відповідно до строків зберігання встановлених законодавством України.

V. Облік пожеж, їхніх наслідків та звітність

1. Служба пожежної безпеки або структурний підрозділ, який забезпечує виконання функцій та завдань у сфері пожежної безпеки суб'єкта господарювання ПЕК, або фахівець/інженер на якого покладено функції з питань пожежної безпеки суб'єкта господарювання ПЕК, веде облік пожеж та

їх наслідків, здійснює аналіз причин їх виникнення, готує звітні матеріали та відповідну інформацію.

2. Реєстрація пожежі здійснюється в журналі обліку пожеж у паперовому або електронному вигляді за формою, наведеною у додатку 4 до Порядку обліку пожеж.

Записи в журналі ведуться державною мовою, розбірливим почерком, закреслення чи виправлення відомостей, внесення змін не допускається. У разі помилкового або неправильного запису він закреслюється, а поряд робиться правильний, який засвідчується підписом керівника (в електронній формі журналу помилкові або неправильні записи видаляються та вносяться правильні).

Строк зберігання журналу п'ять років.

3. Обліку пожеж підлягають усі пожежі, що сталися на об'єктах суб'єктів господарювання ПЕК, крім випадків, визначених пунктом 5 Порядку обліку пожеж.

VI. Облік матеріальних втрат від пожеж

1. Матеріальні збитки від пожежі визначаються сумою прямих, побічних збитків і витрат на гасіння (ліквідацію) пожежі за цінами, що діють на дату гасіння (ліквідації) пожежі.

2. Збитки від пожежі обчислюються незалежно від того, відшкодовуються вони чи ні.

3. Обчислення прямих та побічних збитків від пожежі здійснюється відповідно до вимог Порядку обліку пожеж.

Витрати на гасіння (ліквідацію) пожежі визначаються за Методикою розрахунку витрат на гасіння пожежі, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 31 січня 2024 року № 55, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2024 року за № 229/41574.

**Заступник начальника Управління –
начальник відділу безпеки праці та
здоров'я працівників**

Олександр ЗАДУМА